

De Ruimte boekhouding 2010

De ruimteboekhouding is het instrument voor de opvolging van de kwantitatieve beleidsopties van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het gaat om een monitor van bestemmingen, die geen informatie verstrekt over het feitelijke ruimtegebruik. Minstens één keer per jaar wordt de berekening gemaakt van de toestand op dat ogenblik voor de verschillende bestemmingscategorieën. Ruimte publiceert de cijfers van 2010.

Peter Willems

BELEIDSMEDEWERKER EN GIS-DESKUNDIGE, DEPARTEMENT
RUIMTELIJKE ORDENING, WONEN EN ONROEREND
ERFGOED (RWO), AFDELING RUIMTELIJKE PLANNING

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) werd op 23 september 1997 door het Vlaamse Parlement goedgekeurd. De eerste gedeeltelijke herziening dateert van 12 december 2003. Momenteel loopt de procedure voor een tweede gedeeltelijke herziening. Daarnaast wordt de opstelling van een nieuw strategisch beleidsplan Ruimte voorbereid.

Behalve een hele reeks kwalitatieve ontwikkelingsperspectieven, bevat het RSV ook enkele – bindende - kwantitatieve doelstellingen. Daartoe behoren de kwantitatieve opties voor de door het ruimtelijke beleid bepaalde oppervlakten voor wonen, werken, recreatie, natuur, bos, en landbouw. Deze kwantitatieve beleidsopties voor de onderscheiden functies worden over bestemmingscategorieën verdeeld, waardoor een soort begroting van te bestemmen ruimte tot stand komt. In het jongste Vlaams regeerakkoord (2009) en de Beleidsnota van minister Philippe Muyters worden de uitvoering van het RSV en bijgevolg ook deze taakstellingen bevestigd. De tweede gedeeltelijke herziening van het RSV behelst onder meer een gedeeltelijke bijstelling van deze kwantitatieve beleidsopties.

In onderstaande tabel worden de overeengekomen taakstellingen weergegeven zoals ze in het RSV staan. Er werden in het RSV acht - op de gewestplanbestemmingen gebaseerde - categorieën geselecteerd. [Tabel 1]

CORRECTIES

De ruimteboekhouding (RBH) van het RSV is het instrument voor de opvolging van deze kwantitatieve beleidsopties met betrekking tot bestemmingscategorieën. Aangezien het om een monitor van bestemmingen gaat, levert deze boekhouding geen informatie over

Tabel 1

bestemmingscategorie	toestand 1994 ¹	begrote toestand 2007	begroot saldo tot 2007
wonen	227.500 ha	227.500 ha	0 ha
recreatie	17.500 ha	18.500 ha	+ 1.000 ha
natuur en reservaat	112.000 ha	150.000 ha	+ 38.000 ha
overig groen	34.000 ha	34.000 ha	0 ha
Bos	43.000 ha	53.000 ha	+ 10.000 ha
landbouw	806.000 ha	750.000 ha	- 56.000 ha
industrie	55.000 ha	62.000 ha	+ 7.000 ha
overige bestemmingen	57.000 ha	57.000 ha	0 ha
totaal	1.352.000 ha	1.352.000 ha	

¹ eerste in 1997 goedgekeurde hanteert de toestand in 1994 als nulmeting. Het betrof een schatting van de oppervlaktes op basis van NIS-gegevens, die op hun beurt gebaseerd waren op kadastragegevens. Ondertussen zijn er dankzij de digitalisering van de meeste betrokken plannen, preciezere cijfers van de totaaloppervlaktes beschikbaar. Daaruit blijkt dat bij de opmaak van het RSV ook de totale oppervlakte van het door plannen bestreken Vlaamse Gewest significant is onderschat.

Tabel 2

RBH categorie	totaal 1/1/1994	totaal 1/1/2010	Bijgekomen	verdwenen	saldo 1/1/1994 -1/1/2010	taakstelling RSV tot 2007
Wonen	227.500	227.700	+3.200	-3.000	+ 200	0
Recreatie	18.300	19.700	+3300	-1.900	+ 1.400	+1.000
reservaat en natuur	111.100	124.600	+15.400	-1.900	+ 13.500	+38.000
overig groen	35.300	34.100	+2.800	-4.000	-1.200	0
Bosbouw	42.300	44.600	+3.500	-1.200	+ 2.300	+10.000
Landbouw	807.600	790.300	+4.400	-21.700	-17.300	-56.000
industrie - buiten poorten	39.100	43.800	+7.400	-2.700	+ 4.700	+7.000
industrie - binnen poorten	17.200	17.100	+1.200	-1300	-100	nvt
Overige	60.200	57.700	+5.000	-7.600	-2.600	0
Totaal	1.358.600	1.359.600			+900	

het feitelijke ruimtegebruik. Minstens één keer per jaar wordt de volledige actuele toestand berekend en gepubliceerd.

Voor de periode van 1 januari 1994 tot 1 januari 2010 worden volgende totaalcijfers en saldo's berekend en vergeleken met de taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. [Tabel 2]

Over het relatieve karakter van deze beleidsindicator werd in het verleden al uitvoerig bericht. We verwijzen hiervoor naar het eerste nummer van dit blad (Ruimte 1, 2009) waarin een artikel werd gewijd aan de problematiek van de toewijzing aan de categorieën, de achterliggende beleidsmatige doelstelling, de zinvolheid, haalbaarheid en cartografische onnauwkeurigheid die met de berekening en de omgang met deze indicator gepaard gaat. Niettemin maken we hier nog enkele andere kanttekeningen, die bij de lezing van deze cijfers van belang zijn.

De cijfers werden afgerond tot op honderdtallen (rekening houdend met de resultaten van de studieopdracht “Kwantificeren van de fout bij de integrale berekening van de ruimteboekhouding ten gevolge van de cartografische onnauwkeurigheden en schaalverschillen tussen de gebruikte geodatalagen”, die in 2006 door de Vakgroep Geografie van de Universiteit Gent in opdracht van Departement RWO, Afdeling Ruimtelijke Planning werd uitgevoerd).

De in het RSV opgenomen oppervlaktecijfers van 1994 zijn - zoals al in de voetnoot vermeld - niet helemaal correct. Ze waren gebaseerd op statistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (die op hun beurt op kadastragegevens steunden) en op manuele planimetering. Ten gevolge van de digitalisering van de meeste plannen (via Geografische informatiesystemen - GIS) zijn vandaag nauwkeuriger oppervlaktecijfers beschikbaar. En die laten zien dat bij de opmaak van het RSV de totale oppervlakte van het Vlaams Gewest in de plannen met ongeveer 6.600 ha werd onderschat. Bovenstaande tabel bevat de gecorrigeerde cijfers, ook voor 1994. Op deze gecorrigeerde cijfers zijn ook de saldo 's berekend. De tweede gedeeltelijke herziening van het RSV moet het mogelijk maken om definitief een eind te maken aan de dubbelzinnige communicatie over dat referentiejaar. Vanaf dan kunnen de cijfers van 2007 immers als nieuwe nulmeting worden gebruikt.